

- вивчити динаміку процентних витрат банку за основними депозитними інструментам банку тощо;
- оцінити вплив чинників на зміну середньозваженої відсоткової ставки в цілому по банку.

Отже, комплексний аналіз ефективності формування ресурсної бази банку дозволить виявити резерви збільшення ресурсної бази банку, підвищення її стабільності та зниження витратності.

*В. Ф. Жаренко, канд. юрид. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Невід'ємною частиною ринкового господарства України є відносини неспроможності (банкрутства), правові норми регулювання яких на сьогодні складають підгалузь господарського права України.

Законодавство України про банкрутство було започаткована серед перших законів незалежної держави Законом від 14 травня 1992 року № 2344-XII “Про банкрутство” (введений у дію з 01.07.92), який мав прокредиторський характер, оскільки був зорієнтований головним чином на ліквідацію боржника. Через його недосконалість і невідповідність реаліям економічного розвитку згідно з Законом від 30 червня 1999 року № 784-XIV вищезазначений Закон було викладено в новій (другій) редакції з істотною зміною назви, змісту та спрямованості дії – Закон “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (введений у дію з 01.01.2000), який став продебіторським, оскільки майже дві третини його норм були спрямовані на відновлення платоспроможності боржника. Друга редакція Закону теж пройшла серйозне випробуванням життям, про що свідчить внесення до неї 39 змін і доповнень, що призвело до необхідності прийняття його третьої редакції Законом від 22 грудня 2011 року № 4212-VI з такою ж назвою (введена в дію з 19.01.2013). Третя редакція Закону є значним кроком уперед у врегулюванні відносин банкрутства, але, на жаль, також не позбавлена ряду недоліків, що створює певні складнощі для учасників у справах про банкрутство та господарських судів у процесі його застосування.

Нова редакція Закону порівняно з попередньою містить чимало істотних новел, які стосуються всіх стадій процесу у справах про банкрутство, правового становища їх учасників, особливо кредиторів, арбітражного керуючого, посилення ролі господарського суду, ряду процедурних та інших питань. Так само, як і друга, третя редакція Закону першочергово спрямована на реалізацію всіх можливих передбачених законодавством заходів з відновлення платоспроможності боржника та застосування, як практично невідворотного заходу, визнання боржника банкрутом і відкриття стосовно нього ліквідаційної процедури. Водночас, як зазначається в доповіді голови Вищого господарського суду України на пленумі 21 лютого 2013 р., протягом 2012 року господарськими судами України розглянуто 7,6 тис. справ про банкрутство, що на 26,9 % менше порівняно з 2011 роком. З них 80,2 % справ припинено провадженням із затвердженням звіту ліквідатора та ліквідбалансу. Як зазначено в доповіді, для розгляду справ про банкрутство типовими були такі тенденції, як: зменшення кількості поданих до суду заяв про порушення справи про банкрутство; стабільно низька кількість укладених мирових угод і низька ефективність процедури санації; зменшення кількості підприємств-боржників, що перебувають на стадії ліквідаційної процедури.

Доцільно звернути увагу на надану Законом можливість здійснення процедури санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство. Статтями 5 і 6 Закону запроваджується процедура санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство, ініціювати яку мають право боржник або кредитор. Як зазначається в п. 5 Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 28 березня 2013 р. № 01-06/606/2013 “Про Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (у редакції Закону України від 22.12.2011 № 4212-V1), за змістом відповідних норм врегулювання відносин між боржником і кредиторами здійснюється без застосування судових процедур через позасудову процедуру санації. При цьому боржник самостійно розробляє план санації як систему заходів із власного фінансового оздоровлення, погоджує його з усіма забезпеченими кредиторами та отримує рішення загальних зборів кредиторів про його схвалення. У подальшому вищезазначений план санації підлягає затвердженню господарським судом, але його виконання здійснюється поза контролем суду.

Строк дії процедури санації до порушення провадження у справі про банкрутство не може перевищувати дванадцяти місяців від дня затвердження господарським судом відповідного плану санації. Важливо, що протягом цієї процедури діє мораторій на задоволення вимог кредиторів і заборона на порушення справи про банкрутство боржника за його заявою чи заявою будь-кого з кредиторів.

Відповідно до ст. 5 Закону санація державних підприємств до порушення справи про банкрутство провадиться за рахунок коштів Державного бюджету України, державних підприємств та інших джерел фінансування. На виконання зазначеної норми Закону в частині інших джерел фінансування Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 30.01.2013 № 38 “Про затвердження Порядку погодження умов і порядку проведення санації державних підприємств до порушення провадження у справі про банкрутство за рахунок небюджетних джерел фінансування”.

Потрібен час і певна судова практика щодо застосування Закону про банкрутство в діючій редакції у справах про банкрутство, що дозволить зробити висновки про правову ефективність законодавчого акту та максимально привести його норми у відповідність із сучасними економічними та соціальними викликами, забезпечуючи при цьому справедливий баланс інтересів боржника, кредиторів, держави та суспільства.

*О. Г. Жмайлова, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ АБСОЛЮТНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Аналіз фінансового результату діяльності банку слід розпочинати з оцінки його якісного та кількісного рівня, порівняння фактичного прибутку з його запланованою та базисною величиною, встановлення основних причин цих відхилень.

Якісна та кількісна оцінка прибутку і джерел його формування проводиться на основі розробленої моделі формування прибутку банку за даними бухгалтерського балансу та звіту про фінансові результати. Позитивна оцінка рівня прибутку банку з точки зору його структури дається у випадку, якщо склалася тенденція його зростання за рахунок процентних і комісійних доходів. Негативний висновок може бути зроблений тоді, коли ріст прибутку зумовлений, в основному, доходами

від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку, торгівлею іноземною валютою, переоцінкою іноземної валюти тощо.